

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla dr.Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr.Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt I.r. és II.r. felperesnek dr.Király Edit Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr.Király Edit ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés iránt - mely perben az alperes pernyertessége folytán a Havasi és Karczub Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr.Karczub Péter ügyvéd) által képviselt Zrt. beavatkozott - a Veszprém Megyei Bíróság előtt folyamatba tett perében Veszprém, 2007.évi április hó 10.napján 3.P.20.511/2005/49. sorszám alatt hozott és 57.sorszám alatt kiegészített ítélet ellen a felperesek részéről 50.sorszám, az alperesek részéről 51.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és az alperes által az I.r. felperes részére kártérítés címén 15 nap alatt fizetendő marasztalás összegét 19.462.350 (tizenkilencmillió-négyszázhatvankettőezer-háromszázötven) forintra és ennek az elsőfokú ítéletben írt részletezés szerinti késedelmi kamataira leszállítja.

Köteles az alperes kártérítés címén 15 nap alatt a II.r. felperesnek megfizetni 120.366 (egyszázhúszezer-háromszázhatvanhat) forint tőkét és ennek az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatát.

Az ítéltábla az alperes által az I.r. felperes részére protézis javítás költsége címén fizetendő összeget 1.383.310 (egymillió-háromszáznyolcvanháromezer-háromszáztíz) forintra és ennek az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamataira felemeli.

Az alperes által a felperes részére kert, házkörüli kisegítés címén fizetendő lejárt járadék összegét 1.280.000 (egymillió-kettőszáznyolcvanezer) forintra és ezen összegnek az elsőfokú ítéletben írt késedelmi kamataira leszállítja.

Az alperes által a felperes részére fizetendő mezőgazdasági bér munka (szolgáltatás) címén járó lejárt ellenértéket 8.004.700 (nyolcmillió-négyezerhatszáz) forintra és ennek az elsőfokú ítéletben írt késedelmi kamataira leszállítja azzal, hogy

2007.január 1.napjától kezdődően mellőzi az elsőfokú ítéletben írt késedelmi kamatfizetésre vonatkozó ítéleti rendelkezést.

Az ítéltábla mellőzi az alperesnek az I.r. felperes részére 2007.május 1.napjától minden hónap 15 napjáig esedékesen havi 255.248 (kettőszázötvenötezer-kettőszáznegyvennyolc) ft járadék megfizetésére vonatkozó marasztalást.

Köteles az alperes 2007.január 1.napjától minden hónap 15 napjáig esedékesen megfizetni az I.r. felperes részére 133.410 (egyszázharmincháromezer-négyszáztíz) forint járadékot (mezőgazdasági bér munka, szolgáltatás költsége), míg 2007.május 1.napjától kezdődően további havi 52.870 (ötvenkettőezer-nyolcszázhetven) forint járadékot.

Ezt meghaladóan az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni az I.r. felperes részére 180.000 (egyszáznyolcvanezer) forint, míg a II.r. felperes részére 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles az I.r. felperes az államnak megfizetni az illetékügyben eljáró hatóság felhívásában írt időben és módon 120.000 (egyszázhúszezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

A fennmaradó fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az I-II.felperesek többszörösen módosított keresetükben kérték kötelezni az alperest kártérítés címén a Ptk.318.§./1/ bekezdése, a Ptk.339.§./1/ bekezdése, a Ptk.355.§./1/ bekezdése és az Eü.tv.77.§./3/ bekezdésére hivatkozással:

- 1./ művértág vásárlásának költségeként 6.471.900 ft
+ javítási díjaként 1.388.390 ft,
- 2./ a II.r. felperes jövedelemkieséseként 120.366 ft,
- 3./ vadásztársasági tagsági költségként 500.000 ft,
- 4./ gyógytorna kezelésre 837.000 ft és havi 12.000 ft járadék,
- 5./ gyógyúszás költségeként 83.200 ft és havi 1.600 ft járadék,
- 6./ kerti kisegítő költségeként 1.800.000 ft és havi 30.000 ft járadék,
- 7./ a gépjármű vásárlása költségeként 2.500.000 ft,
- 8./ a mezőgazdasági kisegítés és bér munka költségeként 11.578.944 ft
és havi 192.282 ft járadék,
- 9./ az I.r. felperes jövedelemkieséseként 2.300.731 ft és 31.266 járadék,
- 10./ kórházi látogatás útiköltségeként 165.000 ft,

- 11./ élelem feljavítással kapcsolatos költségként 88.000 ft
- 12./ az I.r. felperes ápolása, gondozása körében 2.920.000 ft és havi 42.900 ft járadék
- 13./ háztartási kisegítő többletköltségeként 1.368.000 ft és havi 24.000 ft járadék,
- 14./ kísérő költségeként 333.000 ft,
- 15./ kulturális többletköltségként 109.500 ft
- 16./ gyógyúszással kapcsolatos közlekedési többletköltség címén 478.400 ft és havi 9.200 ft járadék, valamint a kárösszegek középarányos időtől számított törvényes mértékű késedelmi kamatainak és a felmerült perköltség megfizetésére.

Ezzel kapcsolatban előadták, hogy 2001.december 13.napján az I.r. felperesnek vadászat közben a bokája megsérült és az alperesi gyógyintézetbe szállították, ahol a zárt bokatörést műtéti úton kezelték. Az I.r. felperesnél fertőzőes állapot lépett fel, melyet az alperes késedelmesen észlelt, így a megfelelő kezelés késedelmet szenvedett. A műtét során okozott gázgangréna fertőzés késői felismerése és a késedelmes kezelés miatt 2001.december 19.napján az I.r. felperes jobb lábát a combtőitől amputálni kellett.

Az I.r. alperes és a beavatkozó, valamint I.r. felperes a nem vagyoni kár tekintetében peren kívüli megállapodást kötöttek, a vagyoni károkról azonban megállapodni nem tudtak.

Az alperes és a beavatkozó a felperesi követelés jogalapját elismerte, annak összegszerűségét azonban vitatta. Álláspontja szerint a vásárolt protézisért az alperes felelőssége nem áll fenn, mert a méltányossági, az egyedi elbírálás tekintetében nem került sor kérelem benyújtására. A II.r. felperessel kapcsolatos táppénz körében előadta, hogy nem igazolta a táppénzen tartás kódszámát és diagnózisát. A vadásztársasági tagsági díj vonatkozásában hangsúlyozta, hogy az I.r. felperes a lehetőségeihez mérten képes ezt a tevékenységet folytatni. Kifogásolta a gyógytorna kezeléssel kapcsolatos számla hiányát és hangsúlyozta, hogy a kórház ingyenesen a szükséges és szakszerű kezelést biztosítani tudja. A gyógyúszás indokoltságát szakértői nyilatkozattól függően elismerte. A kerti kisegítő és a mezőgazdasági kisegítő többletköltségénél átfedésekre utalt, vitatta a számítás módját, összegszerűségét és indokoltságát. E körben igazságügyi könyvszakértő kirendelését kérte. Az I.r. felperes jövedelemvesztésnél hiányolta a dokumentumokat, vitatta a számítás módját.

A kórházi látogatásoknál az út nyilvántartás hiányára utalt. Vitatta a feljavító ételmezés összegét, valamint a háztartási kisegítő és az ápolás, gondozás szükségességét, indokoltságát és összegszerűségét is. A kulturális többletköltség igazolását kérte. A gyógyúszással kapcsolatos utazási költség körében hangsúlyozta, hogy a II.r. felperes munkavégzése **helység 1-hez** köti, a felperesek "helység" 1-i - állandó lakosok.

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott és kiegészített ítéletében kötelezte az alperest 15 napon belül egyetemlegesen fizessen meg a felpereseknek kártérítés

címén 23.102.810 forintot, valamint 3.235.950 forintnak 2003. szeptember 19.napjától, 694.155 forintnak 2005.december 5.napjától, 2.500.000 forintnak 2003.február 1.napjától, 120.366 forintnak 2002.január 25.napjától, 165.000 forintnak 2002.február 1.napjától, 88.000 forintnak 2002.február 1.napjától, 225.000 forintnak 2002.június 15.napjától, 89.600 forintnak 2002. december 1.napjától, 15.000 forintnak 2002.április 15.napjától, 45.000 forintnak 2002.május 1.napjától, 1.920.000 forintnak 2004.augusztus 1.napjától, 11.771.926 forintnak 2004.április 1.napjától és 2.425.795 forintnak 2004. április 1.napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte az alperest, hogy 2007.május 1.napjától minden hónap 15.napjáig fizessen meg az I.r. felperesnek 255.248 forint járadékot. Megállapította, hogy a járadékban való marasztalás előzetesen végrehajtható.

Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Egyben kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek 1.500.000 forint perköltséget. Megállapította a felmerült illetéket az állam viseli.

Ítéletének jogi indokolása szerint az alperes a felperesi követelés jogalapját nem vitatta, így a megyei bíróság a bizonyítást csak az összecszerűsége vonatkozóan folytatta le.

1. protézis: az I.r. felperes életkorára, alkatára, életmódjára, életvitelére is figyelemmel a társadalombiztosítás által rendelkezésére bocsátott protézisek helyett szükséges és indokolt volt egy technikailag fejlettebb, modernbb protézis beszerzése. Ezt a beszerzett és az ítélezés alapjául elfogadott igazságügyi orvosszakértői szakértői vélemény is alátámasztotta, a szakértőnek a tárgyaláson megtett nyilatkozata pedig megerősítette. Az I.r. felperes a jogszabályi rendelkezésekből következően méltányossági, egyedi elbírálás alapján társadalombiztosítási támogatást nem kapott volna. Ezzel a protézissel az I.r. felperes - bár korlátozottan - a korábbi életmódját, életvitelét folytatni tudja, ezért úgy értékelte az alperes érdekében is áll, a modernbb protézis beszerzése és 50 %-os arányban marasztalta az alperest a beszerzés és a szükségszerű javítás költségében.
2. II.r. felperes jövedelemvesztesége: a megyei bíróság szerint az I.r. felperes egészségi állapotával okozati összefüggésbe került a II.r. felperes táppénzes állományba, ezért ennek megtérítése indokolt.
3. gyógytorna: az I.r. felperes okirattal igazolta, hogy 2002.október 1.napjától heti 5 alkalommal gyógytorna kezelésben részesült, ezzel kapcsolatosan 225.000 forint költség merült fel. "A" igazságügyi orvosszakértő szerint az I.r. felperesnél szükséges és indokolt a heti 1-2 óra gyógytorna kezelés, ezt azonban az egészségbiztosítási ellátás keretében ingyenesen biztosítaná az alperes az I.r. felperes részére. Így a 225.000 forinton túlmenően az egyéb költség megállapítására nem látott lehetőséget.
4. gyógyúszás: a megyei bíróság a felperes gyógyúszással kapcsolatos igényét teljes egészében megalapozottnak találta figyelemmel "A" szakértő

szakvéleményére is, így 2002.január 1.napjától havi 1.600 forintot számolt el ezen a jogcímen.

5. kerti kisegítő: a kerti, a ház körüli munkák végzésére az I.r. felperes és "B" szerződést kötöttek havi 30.000 forint díjazásra vonatkozóan. Így 2002.január 1.napjától 2007.április 30.napjáig a havi 30.000 forintot figyelembe véve 1.920.000 forintot számolt el az I.r. felperes javára, mivel protézissel sem tudja elvégezni a kerti, ház körüli munkákat és szükséges volt "B" alkalmazása.
6. automata sebváltós személygépkocsi: az I.r. felperes saját személygépkocsival a káreseményt megelőzően nem rendelkezett, a családtagjai és a II.r. felperes autóját használta. A káresemény miatt az I.r. felperes csak automata sebváltós személygépkocsit tud vezetni, a tömegközlekedési eszközök használatában is korlátozott, ezért a gépkocsi 2.500.000 forintos vételárát indokoltnak találta a megyei bíróság.
8. mezőgazdasági bér munka költsége: az I.r. felperes fiatal, határozott elképzelésekkel bíró mezőgazdasági vállalkozó, aki vállalkozást folytatott és folytatja azt jelen állapotában is, bár abban a protézis oly mértékben akadályozza, hogy az általa korábban vásárolt gépeket nem tudja kezelni, vezetni, a szükséges mezőgazdasági tevékenységet a tulajdonában álló és általa bérelt földterületeken külső közreműködők bevonása nélkül folytatni. Erre vonatkozóan az I.r. felperes okirati bizonyítékokat csatolt, "C" gazdasági szakértő véleményt készített a szükséges munkálatok körében.

A megyei bíróság megalapozottnak és bizonyítottanak fogadta el a felperes által 2007.április 30.napjáig 11.771.926 forint összegben megjelölt kárigényt.

9. az I.r. felperes jövedelemvesztése: az I.r. felperes az őt ért jövedelemvesztést a minimálbér és a rokkantnyugellátás összegének különbözeteként okiratokkal alátámasztva igazolta, ezért ezen a címen 2007.április 30.napjáig 2.425.795 forintot számolt el.

10-11.

kórházi látogatás és élelem feljavítás: a kihallgatott tanúk vallomása alapján kétséget kizáró módon megállapította, hogy az I.r. felperest minden nap látogatták hozzátartozói, részére feljavító, kiegészítő ételmezést biztosítottak. Ennek szükségességét "A" igazságügyi orvosszakértő is alátámasztotta. Így a hozzátartozók utazási költségeként 165.000 forintot, míg feljavító ételmezési költségként 88.000 forintot állapított meg.

12 és 14.

I.r. felperes ápolása, gondozása és a kísérő költsége: a megyei bíróság álláspontja szerint az I.r. felperes a rehabilitációs kezelést követően két hét

időtartamra fokozottabb otthoni gondozása, ápolása, a közlekedésben pedig segítségre szorult.

Így a felperesek hozzátartozói részére ápolási díjként mérlegeléssel 45.000 forintot, közlekedési segítési költség címén 15.000 forintot állapított meg.

15-16.

kulturális többletköltség és gyógyúszással kapcsolatos közlekedési többletköltség: az ezzel kapcsolatos igényt a megyei bíróság teljes egészében elutasította, mivel álláspontja szerint a kulturális többletköltséget a felperes semmilyen formában nem igazolta. A gyógyúszás vonatkozásában a közlekedési többletköltséget szintén nem fogadta el, mivel a felperesek **"Helység"1-ben** laknak, így ezen a jogcímen többletkiadás nem merült fel.

A 3.tételszám alatti vadásztársasági tagsági tagdíj iránti igényt sem találta indokoltnak, mivel **"A"** szakértő egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy bizonyos korlátok között képes lehet az I.r. felperes művégtaggal vadászaton alkalmanként részt venni.

Az ítélet ellen mindkét peres fél fellebbezést nyújtott be.

Az I-II.r. felperesek fellebbezésükben kérték a megyei bíróság ítéletének megváltoztatását és a többszörösen módosított keresetüknek való teljes helyt adást. Igényt tartottak a másodfokú perköltség megfizetésére is.

1.

művégtag vásárlás: 6.471.900 forint és középarányos késedelmi kamatok, míg művégtag javítás címén 1.388.309 forint és középarányos késedelmi kamatok.

3.

vadásztársasági tagsági díj címén 500.000 forint és középarányos késedelmi kamatok,

4.

gyógytorna költsége címén a kereseti kérelemben megjelölt 837.000 forint és 2007.január 1.napjától havi 12.000 forint járadék valamint középarányos törvényes késedelmi kamatok,

14.

kísérő költsége címén 330.000 forint és középarányos törvényes késedelmi kamatok,

13.

háztartási kisegítő címén 1.368.000 forint és középarányos késedelmi kamatok, valamint 2007.január 1-től havi 24.000 forint járadék,

12.

felperes ápolása, gondozása 2.920.800 forint és középarányos késedelmi kamatok, valamint 2007.január 1-től havi 42.900 forint járadék,

16.

gyógyússzással kapcsolatos többletköltség címén 478.400 forint és középarányos törvényes késedelmi kamatok, valamint 2007.január 1-től havi 9.200 forint járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az **1.tétel:** (művégtag) Előadták, hogy a teljes reparáció elve alapján az I.r. felperes életkorára, alkatára, életmódjára és életvitelére figyelemmel indokolt és szükséges volt a fejlettebb, modernebb protézis beszerzése, ezt az igazságügyi orvosszakértői szakvélemény is teljes mértékben alátámasztotta. Álláspontja szerint kármegosztás alkalmazására nem kerülhet sor a felperes közrehatásának a hiányában. Ugyanez vonatkozik a művégtag javítási költségére is. Mindkét tételt hitelt érdemlően számlával igazolta.

3.tétel (vadásztársasági tagsági költség) A károkozás következtében az I.r. felperes nem tudja gyakorolni tagsággal járó jogait, így a tagdíjként befizetett 500.000 forint kárként jelentkezik, mivel ez forgalomképtelen. Kiemelten hivatkozott arra, hogy az I.r. felperes állapota még művégtaggal sem teszi lehetővé, hogy akár csak időszakosan is, de teljes mértékben a károkozást megelőző mértékben élvezhesse a vadászatot, mint időtöltést. A kereset jogalapját e körben az képezi, hogy az I.r. felperes fizikailag a vadászatra teljes egészében képtelen.

4. tétel (gyógytorna): A megyei bíróság csak 225.000 forintban marasztalta az alperest ezen a jogcímen, annak ellenére, hogy az orvosszakértői vélemény szerint is szükséges és indokolt a heti 1-2 alkalommal történő gyógytorna kezelés. A gyógytorna, mint rehabilitáció azt a célt szolgálja, hogy egy traumatológiai beavatkozás vagy betegség után a lehetőségekhez képest javítsa a beteg állapotát. Nem helytálló az alperes arra történő hivatkozása, hogy a rehabilitáció keretében TB támogatással ez igénybe vehető.

14. tétel (kísérő költsége): Ezen a jogcímen 2002.március 10.napjától 2003. február 1.napjáig az automata sebváltós személygépkocsi megvásárlásáig 330.000 forintot igényeltek arra hivatkozással, hogy az I.r. felperes önállóan nem tudott közlekedni, így őt el kellett kísérni, illetve vinni. Álláspontja szerint helytelenül ítélte meg a megyei bíróság a körülményeket és nem helyes, hogy szigorúan tartja magát a szakvélemény által megállapított két hét időtartamhoz. Nem felel meg a valóságnak az, hogy két hét alatt megszokható egy protézis használata.

13. tétel (háztartási kisegítő): Az elsőfokú ítélet semmilyen formában nem rendelkezett erről az igényről, sem a rendelkező rész, sem az indokolás nem tartalmaz erre vonatkozóan semmit.

A háztartási kisegítővel kapcsolatos körben hivatkoztak arra, hogy a felperes segítségére hozzátartozói és barátai voltak, azonban ez nem mentesíti a károkozót az alól, hogy megtérítse az általuk kifejtett humán erőráfordítást. Kérte e körben figyelembe venni a felperes személyes előadását és a közeli hozzátartozók által e körben előadott tanuvallomásokat.

12. tétel (ápolás, gondozás): Az I.r. felperesnél gondozó igénybevétele indokolt a mai napig és a jövőre nézve is. Az I.r. felperes maradvány állapota az életszükségletek ellátások bizonyos ténykedésekben vitathatatlanul korlátozza, vagy akadályozza. E körben szintén kérte figyelembe venni a felperes személyes előadását és a tanuvallomásokat.

16. tétel (gyógyúszással kapcsolatos közlekedési többletköltség): A megyei bíróság a gyógyúszás jogcímén előterjesztett igényt teljes mértékben megalapozottnak ítélte, ugyanakkor az ezzel kapcsolatban felmerülő járulékos költségeket megalapozottnak nem találta. Az ezzel kapcsolatos költség megtérítése álláspontja szerint indokolt és szükséges.

A Pf.15.sorszám alatt benyújtott keresetfelemelésben a Pp.247.§./1/ bekezdés b/pontja alapján a mezőgazdasági kisegítő költsége jogcímén előterjesztett kártérítési igényt a lejárt időszakra (2002.január 1. - 2006.december 31.) 13.147.166 forint és ennek 2004.július 1.napjától a kifizetés napjáig a Ptk.301.§-a szerint számított középátlagos törvényes késedelmi kamata, 2007.január 1.napjától járadékként havi 219.119 forint mezőgazdasági kisegítő többletköltség megfizetésére tartott igényt.

E körben a másodfokú eljárásban beszerzett igazságügyi könyvszakértői szakvéleményt teljes egészében elfogadta és kérte, hogy a másodfokú bíróság bruttó összegekkel számoljon, hiszen a számlák bruttó összege ami az I.r. felperes által kifizetésre került így kiadásai az ÁFÁ-val növelt összegeket jelentik. A könyvszakértő állásfoglalása e körben irreleváns, mivel ez a kérdés jogkérdés.

Kiemelten hivatkozott arra, hogy a lejárt időszak 2002.január 1.napjától 2006. december 31. közötti időszakra vonatkozik. A 2007.év már a lejárt időszakon kívül esik, így az semmilyen formában nem lehet a havi járadék meghatározásában jelentősége.

Az I.r. felperes hangsúlyozta, hogy a mezőgazdasági munkák elvégzéséhez a saját gépparkját biztosította és csak a munka elvégzéséhez vette igénybe a szolgáltatást nyújtókat.

A becsatolt számlák is két részből állnak, egyrészt tartalmazzák a felhasznált anyag és üzemanyagköltséget, amelyet nem érvényesítettek, másrészt a szolgáltatás ellenértékét.

Az alperes fellebbezésében az általa meghatározott pontokban kérte a megyei bíróság ítéletének a megváltoztatását és a kereset elutasítását, a kért bizonyítás lefolytatását. Másodlagosan a megyei bíróság ítéletének hatályaon kívül helyezését kérte.

1.tétel (protézis és protézis javítás): A kereset teljes elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a megyei bíróság tévesen foglalt úgy állást, hogy egyedi elbírálás alapján az I.r. felperes társadalombiztosítási támogatást nem kapott volna. A bíróság megkeresésére küldött OEP válaszokból kitűnik, hogy a perbeli esetben konkrét válasz nem adható, mivel a felperes igénye benyújtását követően a hiánypótlási kötelezettségének nem tett eleget, így az ezzel kapcsolatos eljárást megszüntették. Hangsúlyozta, hogy az egyedi méltányossági kérelem elbírálásának nem volt semmiféle jogszabályi akadálya és a felperesi képviselő által meghivatkozott 217/1997/XII.1./Korm. rendelet 11/B.§./2/ bekezdése csak 2007.április 1-től június 30.napjáig volt hatályos.

2.tétel: A II.r. alperes jövedelemkiesése nem igazolt, hiszen a II.r.felperes nem jelentette be a betegállomány kódját. E nélkül nem állapítható meg, hogy a balesettel ok-okozati összefüggésben történt-e a táppénzes állomány, vagy sem.

10.tétel: A kórházi látogatás 165.000 forintos összegét a felére kérte mérsékelni.

6.tétel: Kerti kisegítés 1.920.000 forint összegét, valamint a havi 30.000 forint járadék összegét mérsékelni kérte. Kiemelten hivatkozott arra, hogy "**D**" a tanukénti meghallgatása során elmondta, az állattartásban, mezőgazdaságban, növénytermesztésben és a ház körüli munkákban is végez feladatokat. A tanyán is dolgozik és nem csak az I.r. felperesnek, hanem szüleinek is. Ebből következik, hogy összemosódik a kerti kisegítő feladata és díjazása, illetve munkavégzése, az I.r. felperes szüleinek végzett munkával, hiszen nem csak az I.r. felperes alkalmazásában áll, hanem a szüleinek is munkát végez.

8.tétel: A mezőgazdasági bér munka 11.771.926 forint összegét leszállítani kérték. E körben kiemelten hivatkozott arra, hogy az ítélet indokolásában nem szerepel a könyvszakértő kirendelése iránti kérelem mellőzésének az indoka. A szükséges munkálatok ellenértékének meghatározása pedig a járadékigény vonatkozásában is perdöntő.

Álláspontjuk szerint a felperes 2001.évi jövedelmét, mint kiinduló bázist kell alapul venni, és ehhez viszonyítva a könyvelés, illetve adóbevallások alapján lehet meghatározni a tényleges kárát. Alperes egy növekvő gazdaság terheit nem köteles viselni, csak a kiinduló, baleset előtti időszak azon költségét, amelyet a felperes a baleset miatt nem tud elvégezni. Ezt pedig a mezőgazdasági szakértő megállapítani nem tudta, vélemény kiegészítésében maga is arra hivatkozott, hogy a könyvszakértő tud e körben nyilatkozni.

Kiemelten hivatkozott arra, keveredik az I.r. felperes gazdasága a szüleivel. Kérték a felperes arra kötelezését, hogy a földkatasztert nyújtsa be, mivel keresztszámlázások miatt sem a terület, sem a tevékenység nem különíthető el pontosan, ennél fogva a fizetendő kártérítés mértéke sem. Álláspontjuk szerint a felperes reális igénye megállapításához azt kell rögzíteni, hogy 2001-ben hány hektáron gazdálkodott, mit vetett, mennyit takarított be, milyen költséggel, milyen

jövedelemmel, miután a baleset előtt e munkákat egyedül végezte, a baleset után pedig mással kell műveltetni ezeket a területeket. A könyvelésből levezethető könyvszakértő által az, mennyi volt a költsége a termény előállításának, alperesre csak a többletkiadás hárítható át, ami a baleset miatt merült fel, ezt nem is vitatják. Ennek összege az elsőfokú eljárásban azonban nem került tisztázásra.

A felperes javára megítélt 255.248 forint járadék összegét a kerti, ház körüli kisegítő 30.000 forint/hó összegét a mezőgazdasági kisegítő bér munka 192.982 forint összegét vitatta az előzőekben kifejtettek szerint. Egyben kérte könyvszakértői kirendelését.

A Pf.17.sorszámú észrevételében, valamint a Pf.28.sorszámú jegyzőkönyvben előadta, hogy a kétszer kiegészített könyvszakértői vélemény továbbra is hiányos, további kiegészítésre szorul. Szükséges lenne, hogy a könyvszakértői vizsgálat tárgyává tegye a 2001. évet, mint bázisévet, erre a könyvszakértői vizsgálat nem terjedt ki. Azt megállapítani, hogy mennyi az I.r. felperes esetén a kiesett bér munka költsége csak az induló évhez viszonyítva lehet.

Álláspontja szerint ellentmondás van a Pf.19.sorszámú kiegészítő vélemény és a mezőgazdasági szakértő véleménye között. Ez a kiegészítő szakvélemény, mely a mezőgazdasági szakértői véleményen alapul azt tartalmazza, miszerint nem tudja meghatározott hektárban kifejezni, hogy az általa költségként kimutatott összeg hány hektárra vonatkozott. Ugyanakkor az elsőfokú eljárásban a mezőgazdasági szakértői vélemény erre az adatra kiterjedt.

Ezen túlmenően az I.r. felperes keresetfelemelésének a teljes elutasítását kérte. Az ÁFA-ra vonatkozó keresetfelemelés tekintetében hivatkozott a kiegészítő könyvszakértői véleményre, amely szerint ennek felszámítása alaptalan.

Az ÁFA felszámítása jogalap nélküli gazdagodáshoz vezetne, hiszen az I.r. felperes ÁFA alany, így azt visszaigényelheti.

A bér munka - munkabér meghatározása körében előadta, hogy a bér munka az, amikor a munkaeszközzel együtt veszi meg valaki a munkaerőt. Az I.r. felperes azonban a mezőgazdasági szakértői véleményből kitűnően is saját gépekkel rendelkezett, tehát neki a saját gépei működtetéséhez csak munkaerőt kellett igénybe venni és ekként csak az igénybe vett munkaerő munkájának ellenértékére tarthat igényt.

A felperesek, illetve az alperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

Az ítéltábla az alperes fellebbezésében felhozott érvekre figyelemmel elsődlegesen azt bírálta el, hogy az alperes által kért könyvszakértő kirendelésével kapcsolatos bizonyítás iránti indítvány a Pp.235.§./1/ bekezdése alapján a másodfokú eljárásban megengedett-e, figyelemmel arra, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban a 39. és a 42.sorszámú ellenkérelmében kérte könyvszakértő kirendelését, a 42.sorszám alatti beadványában pedig tételesen vitatta a felperes keresetének a 8.tételében foglalt bér munka költségeket. Az ítéltábla álláspontja szerint a 8.tétel összecszerű kimunkálásához szükséges az igazságügyi

könyvszakértői szakvélemény beszerzése, mivel megalapozott döntés csak ez alapján hozható. Ezért az ítéltábla a Pp.249.§./2/ bekezdése alapján részbizonyítási eljárás keretében igazságügyi alap és kiegészítő könyvszakértői szakvéleményeket szerzett be.

A másodfokú eljárásban "E" Pf.9.sorszámú könyvszakértői szakvélemény I.számú mellékletében megállapította, hogy az I.r. felperes 2002.januárjától 2005.december 31.napjáig terjedő időszakra összesen 8.171.930 forint, míg 2007.február 6.napjától 2007.december 17.napjáig pedig 4.391.889 forint, összesen 2002.január 1.napjától 2007. december 31.napjáig 12.563.819 forint értékben fizetett ki bér munkákkal kapcsolatos költséget.

A Pf.14.sorszámú kiegészítő igazságügyi könyvszakértői szakvéleménye szerint ezen kiegészítő szakvéleményben részletezett korrekciót figyelembe véve az alap szakértői szakvéleményben vizsgált időszakra vonatkozóan összesen 12.452.835 forint bér munka jellegű költséget fizetett ki. Amennyiben ÁFA-val kell számolni ezt az összeget, akkor az ellenérték 13.147.166 forint. A szakértő álláspontja szerint a költségeket, mivel ennek kategóriája nem tartalmaz ÁFA-t e nélkül vette figyelembe. Önmagában az ÁFA összege 1.183.449 forint.

A szakértő megállapította, hogy 2006.évre vonatkozóan az alapszakvéleményében azért nincs adat, mert a 2006.évi munkák ellenértékét az I.r. felperes 2007.évben fizette ki, így annak az évnek a terhére számolta el ezt a költséget, amikor azok pénzügyi teljesítése megtörtént és a pénztárkönyvben bevezetésre került.

A Pf.19.sorszámú kiegészítő szakvéleményében a szakértő rögzítette, hogy 2001-2007.években bérjellegű tételként nem található bejegyzés a pénztárkönyvben, így továbbra sem tud bérköltséget számítani könyvszakértői módszerekkel.

2004.évre vonatkozóan azért nem szerepel az alapszakvéleményében elszámolás, mivel könyvszakértőként a pénztárkönyvi beírásaira támaszkodott, így a költséget abban az évben vette figyelembe, amikor kifizetésre és ezzel párhuzamosan könyvelésre is kerültek. 2004. évre is a pénztárkönyvi lapok szerint dolgozta fel a számlákat.

A szakértő megállapította, minden számla tartalmazza azt, hogy hány hektáros területre vonatkozott az adott munka elvégzése. Nem tudja egy meghatározott hektárban kifejezni, hogy az általa költségként kimutatott összeg hány hektárra vonatkozik. A számlák azt támasztják alá, amit a mezőgazdasági szakértő a véleményében az 5.oldalon egy-egy munkálatra hektárban kifejezve felsorolt.

A II.r. felperes Pf.8.sorszám alatt becsatolta "F" háziorvos igazolását arra vonatkozóan, 2002.január 7-től március 10-ig táppénzes állományban volt, depresszió korismérvével. A háziorvos az igazolásban rögzítette, hogy a II.r. felperes panaszait reaktív kevert szorongásos depressziónak diagnosztizálta, keresőképtelen állományba vette, kezelését megkezdte.

Elmondta a II.r. felperes, hogy férjét súlyos baleset érte, mely esemény a háziorvos szerint a II.r. felperes betegségét egyértelműen kiváltotta, és azzal okozati összefüggésben volt. Állapotát több alkalommal kontrolálta.

Az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletének tényállását a fenti eljárási adatokkal egyben kiegészítette.

Az ítélet tábla a fentiek szerint kiegészített tényállással együtt bírálta felül a megyei bíróság ítéletét a Pp.253.§./3/ bekezdése alapján a fellebbezési kérelmek és az ellenkérelmek korlátai között.

A felperes és az alperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

1. a művégtag 6.471.900 forint költsége és az 1.388.309 forint javítási költség:

Az I.r. felperes az elsőfokú eljárásban számlával igazolta a protézis ellenértékét, valamint a felmerült javítási költséget. Az alperes arra hivatkozással vitatta ezen összeggel kapcsolatos kártérítési igényt, hogy az I.r. felperes az OEP-hez benyújtott méltányossági eljárásban a hiánypótlási kötelezettségének nem tett eleget, ezért az eljárás megszüntetésre került. Így álláspontja szerint nem állapítható meg, hogy az OEP milyen támogatást adott volna ehhez a művégtaghoz az I.r. felperesnek. Ugyanakkor az I.r. felperes a teljes reparáció elve alapján igényelte ezen költség megtérítését, mivel indokoltságát az igazságügyi orvosszakértői szakvélemény is alátámasztotta.

Az elsőfokú eljárás adatai alapján megállapítható, hogy az I.r. felperes a fenti művégtagot a keresetlevélhez F/3 alatt becsatolt számla szerint 2003.szeptember 9.napján vásárolta meg, ugyanakkor a méltányossági kérelmét 2006.november 30.napján nyújtotta be az OEP Gyógyászati Segédeszköz Főosztályához. A főosztály 2006.december 18.napján kelt levelében tájékoztatta, hogy a kérelem hiányos és hiánypótlásra hívta fel. Az I.r. felperes a hiánypótlási kötelezettségének nem tett eleget és igazolási kérelmet sem terjesztett elő, ezért az eljárás megszüntetésre került.

Az OEP Egyedi Méltányossági Ügyek Főosztálya a megyei bíróság megkeresésére küldött 44.sorszámú válaszában rögzíti, hogy a hiánypótlási eljárás korábban történt lefolytatása azért vált szükségessé, mert a betegről és betegségének állapotáról semmilyen információja nem volt. Általánosságban annyi megfogalmazható, hogy az 1997.évi LXXXIII.tv.26.§./1/ bekezdésének c/pontja szerint - meghatározott keretek között - méltányosságból a támogatással nem rendelhető gyógyászati segédeszköz árához támogatást nyújthat.

Amennyiben az ide vonatkozó egyéb jogszabályok alapján kizáró ok nem áll fenn, és a beadvány formai, tartalmi és szakmai szempontok alapján kifogástalan, valamint a szakértő testületi véleménye megerősíti az indokoltságot - egyedileg megállapított összegű - támogatás megadható, a kérelem nem kerül elutasításra.

A fentiekből egyértelműen megállapítható, hogy az I.r. felperes a művégtaggal kapcsolatos méltányossági kérelem vonatkozásában a hiánypótlási kötelezettségének nem tett eleget, ezért szüntették meg az eljárást. Így az utólag már nem állapítható meg, hogy az OEP adott-e volna a művégtaghoz támogatást és

ha igen milyen mértékben. Az I.r. felperes helyesen hivatkozott a kártérítés egyik alapelveire a teljes reparációra.

Ez az alapelv azonban nem korlátlan, hiszen e vonatkozásban a Ptk.340.§./1/ bekezdése kimondja, a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.

Az ítélet tábla megítélése szerint az I.r. felperes a művégtag vonatkozásában a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, - az OEP hiánypótlási felhívását nem teljesítette - ezért az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított 50 %-os kármegosztási arányt figyelembe véve ezen tétel vonatkozásában a megyei bíróság ítéletének összegszerűségét megalapozottnak találta és e körben az alperes fellebbezése a fentiek szerint nem volt megalapozott.

A protézis javítás 1.383.310 forint költségét az I.r. felperes számlával igazolta. Ez a javítási költség szükségképpen merült fel az I.r. felperesnél és e vonatkozásban nem érvényesül a kárenyhítés elve. Ezt a költséget az alperes teljes egészében köteles az I.r. felperes részére megfizetni.

2. II.r. felperes 120.360 forint jövedelemkiesése:

A Pf.8.sorszám alatt becsatolt háziorvosi igazolással a II.r. felperes ezen keresetvesztése tényét, összegét, valamint a kártérítés jogalapját hitelt érdemlően bizonyította, hiszen megállapítható, hogy táppénzes állományba vételére a balesettel összefüggésben került sor. Ezen igényt az alperes a Pf.28.sorszámú jegyzőkönyvben már nem vitatta.

3. 500.000 forint vadásztársasági tagsági költség:

A megyei bíróság megalapozottnak utasította el a felperes ezen igényét a beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemény, valamint a szakértőnek a tárgyaláson megtett személyes nyilatkozata alapján.

Az alap igazságügyi orvosszakértői szakvélemény szerint az I.r. felperes képes lehet az általa használt művégtaggal vadászatokon hajtással, vadbefogadásban és hasonló terepen történő, szabadidős tevékenységben alkalomszerűen részt venni. Ugyanakkor "A" igazságügyi orvosszakértő a 40.sorszámú jegyzőkönyv 2.oldal 2.bekezdésében úgy nyilatkozott, az I.r. felperes a jelenlegi állapotában a vadászati tevékenységek során futni, árkot ugrani nem tud. Lesre fel tud menni annak függvényében, hol helyezkedik az el, jelentősége van annak is, hogy a les gépjárművel megközelíthető-e vagy sem. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy akár naponta rendszeresen, akár többször ismétlődően meg tudná ezt tenni.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az I.r. felperes az általa megvásárolt modern művégtaggal, ha korlátozottabban is, de a vadászati tevékenységének bizonyos körben eleget tud tenni és ha korlátozva is, de gyakorolni tudja az ezzel kapcsolatos jogosítványait. Így helyes a megyei bíróság elutasító rendelkezése.

4. gyógytorna kezelés 837.000 forint költsége és havi 12.000 forint járadék:

A megyei bíróság ezen a jogcímen 225.000 forintban marasztalta az alperest a keresetlevélhez F/8 alatt becsatolt "G" gyógytornász által kiadott igazolás alapján. Ez 2002.február 15.napjától 2002.október 1.napjáig terjedő időszakra heti 5 alkalomra vonatkozik. Ugyanakkor az igazságügyi orvosszakértő a 30.sorszámú kiegészítő szakvélemény 8.oldalán megállapította, hogy az I.r. felperesnél indokolt és szükséges heti 2-3 alkalommal történő gyógytorna kezelés, amelyet saját maga is elvégezhet időszakosan gyógytornásszal történő konzultáció, illetve gyógytornász által történő ellenőrzés mellett.

A fentieket figyelembe véve az I.r. felperes által kért összeg, illetve járadék eltúlzott, hiszen heti rendszerességgel nem indokolt a gyógytornász igénybevétele, a gyakorlatokat az I.r. felperes otthon is el tudja végezni, illetve orvosi rehabilitáció keretében esetenként néhány alkalommal tb támogatással igénybe vehető. Ezért az elsőfokú ítélet szerinti összegszerűség megalapozott.

6. kerti, ház körüli kisegítő 1.920.000 forint költsége és havi 30.000 forint járadék:

Az ítéltábla ezen tétel vonatkozásában az alperes fellebbezését részben megalapozottnak találta.

Osztotta az alperes azon érvelését, hogy a tanuként meghallgatott "D" tanuvallomása alapján az alperes a teljes havi 30.000 forint összegben nem marasztalható. A 14.sorszámú jegyzőkönyv 8.oldalán tanuként meghallgatott "D" az elsőfokú eljárásban elmondta, mint vállalkozónak is van kapcsolata az I.r. felperessel, változó, milyen összegeket kap. Általában a minimálbérnek megfelelő összeget fizeti részére, mint vállalkozói díjat. Az állattartásban, mezőgazdaságban, növénytermesztésben és a ház körüli munkákban végez nála feladatokat. A baleset óta az I.r. felperes tulajdonképpen semmit nem tud elvégezni, az állatokat nem tudja ellátni, a mezőgazdaságban, növénytermesztésben nem tud dolgozni. Fűvet nyír, a kutyákat eteti, a fizikai munkát ténylegesen ő végzi. Az I.r. felperes irányít, a gazdasággal kapcsolatos elméleti munkát és az ügyintézkést végzi. A tanyán dolgozik, nem csak az I.r. felperesnek, hanem a szüleinek is. Reggel 4-től este 11-ig is dolgozik a munka függvényében.

Az ítéltábla a fenti tanuvallomás alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az I.r. felperes által "D" részére fizetett 30.000 forint nem csak az I.r. felperes részére végzett munkát takarja, a tanyán a felperes szülei részére végzett munkát is. Így mérlegeléssel a tanu részére kifizetett havi 30.000 forint helyett havi 20.000 forintot állapított meg. Ennek összege 2002.január 1.napjától 2007.április 30.napjáig összesen 1.280.000 forint.

Az ítéltábla a fenti kisegítő költségének teljes mellőzésére jogi lehetőséget nem látott, hiszen az igazságügyi orvosszakértői szakvélemény alapján egyértelműen megállapítható, hogy az I.r. felperes a fizikai munkát végezni nem tud, így indokolt és szükséges a kerti kisegítő alkalmazása, amelynek összegét a jövőre nézve is havi 20.000 forintban határozta meg.

8. mezőgazdasági bér munka költségeként 13.147.166 forint és 2007.január 1-től havi 219.119 forint járadék:

Az ítéltábla ezen tétel körében az I.r.felperes fellebbezését alaptalannak, míg az alperes fellebbezését részben megalapozottnak találta az alábbiak szerint. Az ítéltábla a részbizonyítási eljárás keretében beszerzett igazságügyi alap és két kiegészítő igazságügyi könyvszakértői szakvéleményt figyelembe véve bírálta felül ezen tétel vonatkozásában az elsőfokú ítéletet.

Ítélezése alapjául elfogadta a Pf.9. illetve 14. és 19.sorszám alatt benyújtott könyvszakértői szakvéleményeket, és ez alapján 2002.január 1.napjától 2006.december 31.napjáig terjedő időszakra vonatkozóan a mezőgazdasági bér munka összegét nettó 8.171.930 forintban állapította meg.

Ezen összeg a 2002. július 30.-ai a számla szerint 74.816 forint, míg 2003.június 20.-ai számla szerint 92.400 forint, mindösszesen 167.210 forint összegben szállítási költséget is tartalmaz. Az alapeljárásban 22.sorszám alatt beszerzett igazságügyi mezőgazdasági szakértő megállapította, hogy az aratási kombájnozási és szállítási munkákat az I.r. felperes mindig idegen munkaerővel (bérben) végezte (5.oldal utolsó bekezdés) így ezen összeg felszámítása az alperes terhére nem indokolt. Ezért a nettó 8.171.930 forint bér munka költségéből a 167.210 forintot levonásba helyezte, így 8.004.700 (kerekítve) forint mezőgazdasági bér munka költséget állapíthatott meg. A felperes 2002.január 1.napjától 2006.december 31. napjáig terjedő időszak figyelembe vételét kérte, ezért az ítéltábla a 2007. januárjától 2007.decemberéig terjedő időszakot figyelmen kívül hagyta annak ellenére, hogy a szakvélemény alapján tényként állapítható meg az I.r. felperes a könyvszakértői szakvélemény szerint összesen nettó 4.391.889 forint értékű bér munkát fizetett ki.

Ezen összeget azért nem indokolt a korábbi időszakra vonatkozó bér munkához hozzászámítani, mivel a felperes vagyonában ez az értékcsökkenés 2007.évben következett be és nem 2006.évben. Így az ítéltábla 2002.január 1.napjától 2006.december 31.napjáig terjedő időszakra 8.004.700 forint összegű bér munka költséggel számolt, amely 60 hónapra vonatkozott. Az egy hónapra eső összeg 133.410 forint (kerekítve). Ezen összeg után az ÁFA felszámítását nem találta indokoltnak, mivel a számlákban szereplő ÁFA összegét az I.r. felperes mint ÁFA alany visszaigényelheti.

A Ptk.355.§./4/ bekezdése értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A fentiek alapján az ÁFA felszámítására kártérítés címén az I.r. felperes nem tarthat igényt. (BDT.2003.793.)

Az ítéltábla nem osztotta az alperes azon fellebbezési érvelését, hogy a könyvszakértői vélemény hiányos és további kiegészítésre szorul, mivel szükséges lenne a könyvszakértő vizsgálat tárgyává tegye a 2001.évet, mint bázisét.

Az elsőfokú eljárásban beszerzett 22.sorszámú igazságügyi mezőgazdasági szakértői vélemény megállapította, hogy a balesetet megelőzően az I.r. felperes összesen 239,2 ha területen gazdálkodott. Tartalmazza a szakértői szakvélemény azt is, hogy pontosan milyen mezőgazdasági gépeket, eszközöket vásárolt.

Ez alapján megállapította, hogy az I.r. felperes az általa megvásárolt gépekkel a szükséges növénytermelési munkákat egyedül el tudta végezni (6.oldal 1.pont), ugyanakkor a szakvélemény 5.oldalán azt is tételesen rögzítette, hogy az egyes mezőgazdasági munkákból az I.r. felperes a tulajdonában lévő, illetve lízingelt gépekkel egy nap alatt hány hektár munkát tudott egyedül elvégezni.

A Pf.19.sorszámú kiegészítő könyvszakértői vélemény pedig példaként felsorolt néhány számlát, amely alapján egyértelműen megállapítható, hogy hány hektár területen történt a mezőgazdasági munka elvégzése. Ez pedig teljes egészében összhangban áll a mezőgazdasági szakértői szakvélemény 5.oldalán meghatározott hektár mennyiségekkel. Az is megállapítható az elsőfokú eljárásban és a fellebbezési eljárásban becsatolt számla másolatok alapján, hogy mindegyik számla pontosan tartalmazza azt, hány hektár területen történt a munkavégzés.

Az a szakértői megállapítás, hogy az alperes által hiányolt „bérköltséget” számszerűsíteni nem tudja helytálló, hiszen jelen perben az I.r. felperes nem elmaradt munkabér (bérköltség) címén érvényesítette igényét, hanem a saját gépeivel elvégzett bér munka ellenértékére tartott igényt. A felperes a fellebbezési tárgyaláson egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy az I.r. felperes a mezőgazdasági munkák végzéséhez a saját gépparkját biztosította és csak a munka elvégzéséhez vette igénybe a szolgáltatást nyújtókat (Pf.28.sorszámú jegyzőkönyv 4.oldal 2.bekezdés). Az I.r. felperes ezen előadását igazolja az ítéltábla álláspontja szerint az a tény is, hogy a számlák mindegyike tartalmazza a felhasznált üzemanyag költségét és külön a szolgáltatás ellenértékét.

Az ítéltábla álláspontja szerint a beszerzett könyvszakértői szakvélemény a kiegészítésekkel együtt megalapozott és ellentmondásoktól mentes, az alperes által hiányolt „bérköltség” kimunkálásának a felperesi kereset körében pedig relevanciája nincs, ezért a további bizonyítást, mint szükségtelent mellőzte.

14. kísérő 330.000 forint költsége:

A megyei bíróság ítéletében a közlekedési kiegészítő költség címén 15.000 forintot állapított meg, míg a felperes 2002.március 10.napjától 2003.február 1.napjáig terjedő időszakra - amíg az automata sebváltós gépjárművet nem vásárolta meg - 330.000 forint kártérítést igényelt.

A megyei bíróság a beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemény alapján helyesen mérlegelte az elbírálásnál irányadó körülményeket és az összecszerűségeket is.

A 30.sorszámú orvosszakértői szakvélemény egyértelműen rögzíti, hogy kórházból való távoztása után járókerettel közlekedhetett, amíg az első művégtagot meg nem kapta, illetve annak használatát el nem sajátította. Ez a kiváltást követő 2 hétre tehető, ezen idő alatt a közlekedésben való részvétele korlátozott volt, így ezen tevékenység körében kísérőre, szállításra szorulhatott. A 2 hetes időszakot figyelembe véve az ítéletábla ettől magasabb összeg megállapításra jogi lehetőséget nem látott.

12. felperes ápolása, gondozása körében 2.920.800 forint és havi 42.900 forint járadék és 13. a háztartási kisegítés többletköltségeként 1.368.000 forint és havi 24.000 forint járadék:

Az ítéletábla az I.r. felperes fellebbezését a fenti két tétel vonatkozásában nem találta megalapozottnak. A megyei bíróság a 12.tétel vonatkozásában 45.000 forintban marasztalta az alperest, járadék megállapítására nem látott lehetőséget.

A megyei bíróság ezen jogi álláspontja helyes és megalapozott, hiszen a már többször hivatkozott igazságügyi orvosszakértői szakvélemény szerint az I.r. felperes a rehabilitációs intézményből történt távoztás után kb. 2 hétig szorulhatott részleges segítségre tisztálkodáskor. Ezen túlmenő időszakra, illetve a jövőre nézve járadék megállapítására nem látott az ítéletábla lehetőséget, hiszen "A" orvosszakértő a 40.sorszámú jegyzőkönyvben a meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy a napi élethez szükséges tevékenységét a művégtaggal is el tudja látni.

Megalapozottnak hivatkozott a felperes arra, hogy a megyei bíróság a háztartási kisegítővel kapcsolatos kártérítési igény körében az indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Ez azonban önmagában nem eredményezi a megyei bíróság ítéletének a megalapozatlanságát.

E vonatkozásban az I.r. felperes az elsőfokú eljárásban a személyes meghallgatása során azt adta elő, hogy „a saját lakrészemet szerettem és szeretem rendben tartani, szeretek főzni is, az édesanyám szokott esetenként besegíteni, a baleset után azonban már többet.” (11.jkv. 4.oldal 5.bekezdés) Édesanyja "I" tanukénti meghallgatása során elmondta, hogy „a baleset előtt a fiam házias volt, mindent közösen végeztek a feleségével, azóta azonban a fiam nem tud ebben aktívan részt venni, legfeljebb valamit, ha arrébb tud tenni, de még azt sem mindig.” (14.jkv. 3.oldal 4.bekezdés)

Az ugyanezen jegyzőkönyvben tanuként meghallgatott "H" úgy nyilatkozott, hogy „a testvérem a balesete előtt nagyon házias volt, még rétest is tudott sütni. Azóta azonban ezt a tevékenységét sem tudja elvégezni.”

A felperes fenti nyilatkozata és a két hozzátartozó tanuvallomása alapján ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg, hogy az I.r.felperes a balesetet megelőzően pontosan milyen mennyiségű és konkrétan milyen mértékű háztartási munkát végzett. Az eseti, hobbiból végzett háztartási munka elszámolása nem indokolt. A

felperes a Pp.164.§./1/ bekezdése szerint őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, ezért az igénye felszámításának a jogalapja hiányzik.

16. úszással kapcsolatos közlekedési többletköltség 478.400 forint és havi 9.200 forint járadék:

A felperes a gyógyúszás vonatkozásában felmerült közlekedési többletköltségét kívánta érvényesíteni. Nem vitásan a megyei bíróság és az ítélőtábla is a gyógyúszással kapcsolatos költség megállapítását jogszerűnek és indokoltnak tartotta, de ezt a tételt megalapozottan utasította el a megyei bíróság.

A felperések állandó lakóhelye **"Helység"1 -ben** van és az I.r.felperes előadása szerint **"Helység"1-be** jár gyógyúszásra, így e vonatkozásban értékelhető közlekedési többletköltsége nem merülhet fel, illetve ennek felmerültét semmilyen formában nem igazolta.

Az ítélőtábla a mezőgazdasági bér munkával kapcsolatos járadék összegét 2007.január 1.napjától kezdődő hatállyal állapította meg, míg a megyei bíróság által alkalmazott elszámolást figyelembe véve a kerti, ház körüli kisegítő (20.000 forint/hó) a jövedelemvesztés (31.260 forint/hó) és a gyógyúszás (1.600 forint/hó) költsége vonatkozásában a havi járadék összegét 52.870 forintban határozta meg 2007.május 1.napjától kezdődően.

Ekként az alperest 2007.május 1.napjától 186.280 forint járadék fizetése terheli.

Mindezen indokok alapján az ítélőtábla a megyei bíróság ítéletét a Pp.253.§./3/ bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Az ítélőtábla észlelte, a megyei bíróság egyetemlegesen kötelezte az felperések javára a kártérítés megfizetésére az alperest. Az egyetemlegesség azonban nem áll fenn, hiszen a II.r. felperes kizárólag a 120.366 forint vonatkozásában terjesztett elő igényt, míg a többi kártérítési igény kizárólag az I.r. felperes által elszenvedett csonkolásos orvosi műhibával van összefüggésben, erre tekintettel az ítélőtábla az egyetemlegességet mellőzte, és az alperest az I-II.r. felperes javára külön-külön marasztalta.

Az ítélőtábla megítélése szerint a felperések pernyertessége kb. 65 % ezért a Pp.81.§./1/ bekezdése alapján a túlnyomórészt pervesztes alperest kötelezte a felperések felmerült másodfokú perköltségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003/VIII.22./IM. rendelet 3.§./5/ bekezdése alapján állapította meg. A perköltség megállapításánál figyelemmel volt arra, hogy a könyvszakértő 100.000 forintot meghaladó költségét az alperes előlegezte.

A peres eljárásban az I-II.r. felperések személyes illetékfeljegyzési jogban részesültek, míg az alperes személyes illetékmentes. Így a már hivatkozott Pp.81.§./1/ bekezdése - a pervesztesség arányának megfelelően - kötelezte az I.r. felperest 120.000 forint le nem rótt illeték megfizetésére az Itv.59.§./1/ bekezdése

alapján, míg a fennmaradó illetéket az Itv. 4.§./1/ bekezdése értelmében az állam viseli.

Győr, 2009.évi október hó 1.napján

Dr.Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Lezsák József sk.
bíró